

KNJIGA,
KI ME JE PREMAKNILA

Damjan Racman

ustanovitelj Založbe Primus

Raziskoval sem različne zgodbe svetovnih pomorščakov. Želel sem predvsem izvedeti, kaj je spodbudilo ljudi, da so se odpravili na takšne poti. Enoznačnega odgovora ni, vsi pa imajo skupni imenovalec: ljubezen do morja.

KNJIGA, KI JO TRENUTNO BEREM

Walter Teršek: *10 m svobode*

Morje je nekaj najlepšega in hkrati najbolj neusmiljenega. Morje je medij, iz katerega smo nastali. Je maternica, h kateri se vračamo in je še vedno del nas. V nekaterih ljudeh je ta gon zasidran tako močno, da se mu preprosto ne moremo upreti. Nudi nam brezmejno svobodo, v istem valu pa nam ne oprostí niti najmanjše napake. Na odprtem si ne moreš premisliti in reči "ne grem se več".

Plovba po odprtem morju je sestavljena iz nešteto izzivov. Včasih se človek znajde v brezizhodni situaciji, na robu smrti, kjer v določenem trenutku ni možnosti vrnitve. Že naslednji trenutek pa mu je podarjen občutek spokojnosti in brezmejne lepote, za katerega je pripravljen žrtvovati prav vse, tudi svoje življenje.

Mora človek res oditi tako daleč?

Od vseh izzivov, ki jih lahko človek doživi na odprtem morju, je samota in vračanje k bistvu svojega lastnega obstoja verjetno največji. Je vračanje k sebi.

Zgodba mladeniča Walterja Terška, ki je iz Slovenije prek Sredozemskega morja želel prečkati Atlantik, govori ravno o tem.

Plovba po Sredozemskem morju je bila zanj učilnica, kjer je spoznaval barko in jo pripravljaj na skok čez Atlantik.

Začetek potovanja je prepleten s slikovitimi opisi luških dogajanj, postankov v pristaniščih, srečevanj z morskimi nomadi, ki so si izbrali drugačen način življenja. Iznajdljivost in improvizacija je rdeča nit celotne knjige. Walter potuje z zelo omejenimi materialnimi sredstvi. Včasih si tudi pokrpa proračun s priložnostnimi deli v lukah. Kot pravemu morjeplovcu mu romanc ne manjka, saj se druží z mladimi ljudmi, med katerimi so tudi brhka dekleta, s katerimi preživlja prijetne urice. Kot pravi mornar pa se ne pusti ujeti v mrežo ljubezni in iz vsakega pristanišča odpluje naprej sam.

Knjiga se konča dramatično.

Sredi noči v neurju se mu odlomi list krmila in ostane brez vsakršnega nadzora na svoji 10-metrski jadrnici. Walter neki večer udobno poležava v ladijski kabini, na toplem, pokrit z odejo, v naslednjem trenutku pa se znajde sredi razburkanega Atlantika, na plovilu, ki tone. Zgodi se brodolom.

Nepričakovani dogodek je opisan zelo nazorno, pride nenapovedano in zareže v pripoved z vso silnostjo in krutostjo. Tudi celotna zgodba do te točke ne nakazuje, da bi se lahko zgodilo kaj takega, zato je šok za bralca toliko večji. Mojstrsko spisano.

Jadrnica se je začela polniti z morjem in vprašanje časa je bilo, ko bi se moral presedlati na rešilni splav.

Po vseh klicih SOS, ki jih je pošiljal okoliškim ladjam in reševalcem, se je po neverjetni sreči odzvala tovorna ladja, ki mu je priskočila na pomoč. Sredi neurja zapusti jadrnico, pred tem poljubi jambor in se na hitro posloví od svoje ljubljene barke ter se vrže v Atlantik. Po nekaj neuspešnih poskusih mu končno uspe ujeti vrvi, ki so jo metali iz reševalne ladje. Povzpne se po mreži, ki so jo mornarji spustili po boku ladje, in se povsem izčrpan spusti na krov. S solzami v očeh še pospremi svojo Lady Ivano, ki čez nekaj časa konča na dnu morja.

Imel je res izjemno srečo. Velike čezoceanke imajo prepoved ustavljanja, reševanja in spreminjanja smeri, ker lahko s tem ogrozijo življenja svoje lastne posadke, hkrati pa je vsak takšen manever velika izguba za podjetje.

Tudi obalne straže z reševalnimi helikopterji se ne odzovejo, če si zunaj predpisanega dosega, čeprav sprejmejo klic na pomoč. Prav tako se ne bodo odzvale, če plovilo nima urejenega ustreznega zavarovanja.

Koliko je dejansko vredno človeško življenje?

Walter ni obupal. Kupil je novo jadrnico in letos uspešno prečkal Atlantik. Spremljamo ga lahko tudi po družbenih omrežjih. Upam, da napiše drugo knjigo.

NAJLJUBŠA KNJIGA IZ OTROŠTVA

Ernest Hemingway: *Starec in morje*

NAJLJUBŠI KNJIŽNI CITAT ALI MISEL

Ne sledi poti, kamor nemara vodi.

Raje pojdi, koder ni poti, in pusti sled.

Anonim (v Sergio Bambaren: *Belo jadro*; Založba Eno, 2002)

KNJIGA, KI JE NAME PUSTILA VTIS IN ME PREMAKNILA

Joshua Slocum: *Sam z jadrnico okoli sveta*

NAJLJUBŠA KNJIŽEVNA VRSTA IN/ALI ZVRST

Pomorski dnevniki, potopisi